

ЗАКОН

О ЗАШТИТИ ПОСЛОВНЕ ТАЈНЕ

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет

Члан 1.

Овим законом уређује се правна заштита пословне тајне од свих радњи нелојалне конкуренције.

Информацијама које се штите као пословна тајна у смислу овог закона сматрају се нарочито: финансијски, економски, пословни, научни, технички, технолошки, производни подаци, студије, резултати истраживања, укључујући и формулу, цртеж, план, пројекат, прототип, код, модел, компилацију, програм, метод, технику, поступак, обавештење или упутство интерног карактера и слично, без обзира на који начин су сачувани или компилирани.

Члан 2.

Право на заштиту пословне тајне има домаће или страног физичко и правно лице, у складу са одредбама овог закона.

Лице које на основу закона контролише коришћење пословне тајне сматра се држаоцем пословне тајне.

Информације које се не сматрају пословном тајном

Члан 3.

Пословном тајном не сматра се информација која је означена као пословна тајна ради прикривања кривичног дела, прекорачења овлашћења или злоупотребе службеног положаја или другог незаконитог акта или поступања домаћег или страног физичког и правног лица.

Као пословна тајна у смислу овог закона не могу се штитити информације за које је посебним законима прописано да не могу представљати пословну тајну.

II. ПРЕДМЕТ И УСЛОВИ ЗАШТИТЕ

Појам пословне тајне и услови заштите

Члан 4.

Пословном тајном, у смислу овог закона, сматра се било која информација која има или може имати комерцијалну вредност зато што није опште позната нити је доступна трећим лицима која би њеним коришћењем или саопштавањем могла остварити економску корист, и која је од стране њеног држаоца заштићена одговарајућим мерама у складу са законом, пословном политиком, уговорним обавезама или одговарајућим стандардима у циљу очувања њене тајности, а чије би саопштавање трећем лицу могло нанети штету држаоцу пословне тајне.

Пословном тајном, сматрају се и:

1) неоткривени подаци о тестовима или други подаци чије стварање захтева значајан напор, који се подносе државним органима ради добијања дозволе за стављање у промет лекова, односно медицинских средстава или пољопривредних хемијских производа који користе нова хемијска једињења, као и ради добијања аката којима се дозвољава стављање у промет биоцидних производа;

2) други подаци који су посебним законом, другим прописом или актом правног лица проглашени пословном тајном.

Заштита података из става 2. тачка 1) овог члана ближе се уређује посебним законима којима се уређују услови и поступак за стављање у промет лекова и медицинских средстава, регистрација, контрола, промет, увоз и примена средстава за заштиту биља у пољопривреди и шумарству, односно услови и поступци за стављање у промет биоцидних производа.

Пословна тајна која садржи податак од интереса за Републику Србију сматра се тајним податком и штити се по одредбама закона којим се уређује тајност података.

Мере заштите пословне тајне

Члан 5.

Мере заштите пословне тајне из члана 4. став 1. овог закона одређују се у складу са проценом ризика од незаконитог прибављања, коришћења и откривања информације која представља пословну тајну.

Трајање заштите

Члан 6.

Заштита пословном тајном траје све док су информације које представљају ту тајну чуване као поверљиве.

III .ПРИБАВЉАЊЕ, КОРИШЋЕЊЕ И ОТКРИВАЊЕ ИНФОРМАЦИЈЕ КОЈА ПРЕДСТАВЉА ПОСЛОВНУ ТАЈНУ

Законито прибављање, коришћење и откривање информације која представља пословну тајну

Члан 7.

Држалац пословне тајне може на друго лице да пренесе право коришћења пословне тајне.

Прибављање, коришћење, односно откривање информације која представља пословну тајну другим лицима дозвољено је и без изричите или прећутне сагласности држаоца, ако је извршено у складу са законом, односно на начин који није у супротности са добрим пословним обичајима.

У случају спора, лице које тврди да је информације које представљају пословну тајну прибавило или открило, односно да их користи на законит начин у складу са одредбама става 1. овог члана, дужно је да то и докаже.

Незаконито прибављање, коришћење и откривање информације која представља пословну тајну

Члан 8.

Свака радња предузета у оквиру индустријских или комерцијалних активности која за последицу има откривање, прибављање, односно коришћење информације која представља пословну тајну, без сагласности држаоца пословне тајне и на начин супротан закону и добрим пословним обичајима, сматраће се делом нелојалне конкуренције.

Под начином супротним добрим пословним обичајима, у смислу овог закона, подразумева се свака радња предузета у циљу утакмице на тржишту којом се наноси или се може нанети штета конкуренту или другом физичком односно правном лицу, а нарочито:

- 1) повреда уговорних одредаба о чувању пословне тајне;
- 2) злоупотреба пословног поверења;
- 3) индустријска или комерцијална шпијунажа;
- 4) превара;
- 5) навођење на било коју радњу из тач. 1)-4) овог става;
- 6) прибављање информације која представља пословну тајну од стране трећих лица која знају или су била дужна да знају да та информација представља пословну тајну и да је прибављена од лица у чијем је законитом поседу.

Употреба и откривање података о тестовима и резултатима испитивања

Члан 9.

Свака радња предузета у оквиру индустријских или комерцијалних активности која се састоји или за последицу има употребу противну добрим пословним обичајима или откривање података из члана 4. став 2. тачка 1) овог закона сматраће се делом нелојалне конкуренције.

Подаци из члана 4. став 2. тачка 1) овог закона могу бити откривени под једним од следећих услова:

- 1) да орган надлежан за издавање дозволе за стављање у промет лекова, односно медицинских средстава, орган надлежан за регистровање пољопривредних хемијских производа који користе нова хемијска једињења, орган надлежан за доношење аката којим се дозвољава стављање у промет биоцидних производа или државни орган надлежан за остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја, утврди да је такво откривање неопходно за заштиту јавности;
- 2) да су предузете радње којима се пре откривања података осигурава да они буду заштићени од употребе противне добрим пословним обичајима;
- 3) да држалац података изричито у писменом облику одобри њихово откривање.

Члан 10.

Свако домаће и страно физичко и правно лице које на основу закона контролише пословну тајну има право да другим лицима забрани да

неовлашћено прибаве, открију или користе пословну тајну, на начин који је супротан закону и добрим пословним обичајима.

Повредом пословне тајне сматра се свако незаконито прибављање, откривање или коришћење пословне тајне у смислу члана 8. став 1. и члана 9. став 1. овог закона.

Не сматра се повредом пословне тајне саопштавање информација из члана 4. овог закона ако је оно учињено надлежним органима или јавности искључиво ради указивања на постојање дела кажњивог законом.

IV. ГРАЂАНСКО-ПРАВНА ЗАШТИТА ПОСЛОВНЕ ТАЈНЕ

Тужба због повреде пословне тајне

Члан 11.

У случају повреде пословне тајне, држалац пословне тајне може тужбом да покрене поступак пред судом против сваког лица које изврши повреду пословне тајне у смислу члана 10. став 2. овог закона и да захтева:

1) престанак радњи које могу довести до незаконитог прибављања, коришћења или откривања пословне тајне и забрану незаконитог прибављања, коришћења или откривања информација које представљају пословну тајну;

2) спречавање промета, односно одузимање и повлачење из промета, измену или уништавање свих предмета који садрже информације које представљају пословну тајну, ако је те податке могуће, посредно или непосредно, видети или преносити;

3) накнаду штете, укључујући стварну штету и изгубљену добит, а ако је повреда учињена намерно, тужилац може, уместо накнаде имовинске штете, захтевати накнаду до троструког износа уобичајене накнаде коју би примио за конкретни облик коришћења предмета заштите, да је то коришћење било законито;

4) искључење тог лица као члана привредног друштва, ако је то лице члан привредног друштва;

5) раскид радног односа за то лице, ако је то лице запослено у правном лицу;

6) објављивање пресуде у јавном гласилу о трошку туженог.

Приликом доношења одлуке о захтевима из става 1. тач. 1)-3) овог члана, суд посебно цени сразмеру између озбиљности повреде и интереса трећих лица.

Поступак по тужби из става 1. овог члана хитан је.

На поступак по тужби из става 1. овог члана примењују се одредбе закона којим се уређује парнични поступак.

Подношење тужбе из става 1. овог члана не искључује и не условљава могућност отказа радног односа у складу са законом којим се уређују радни односи.

Правно лице је дужно да пружи заштиту лицу које поступајући савесно у доброј вери указује надлежним органима на постојање информације из члана 4. овог закона.

Рок за подношење тужбе због повреде пословне тајне

Члан 12.

Тужба због повреде пословне тајне може се поднети у року од шест месеци од дана када је тужилац сазнао за повреду и учиниоца, а најкасније у року од три године од дана кад је повреда учињена.

Привремена мера

Члан 13.

На захтев лица које учини вероватним могућност настанка штете због неовлашћеног прибављања, откривања или коришћења пословне тајне од стране другог лица, суд може да одреди привремену меру одузимања или искључења из промета предмета који садрже пословну тајну или који су настали повредом пословне тајне, средстава за производњу тих предмета, односно меру забране настављања започетих радњи којима се врши или би се могла извршити повреда пословне тајне.

На поступак по захтеву из става 1. овог члана примењују се одредбе закона којим се уређује извршни поступак.

Обезбеђење доказа

Члан 14.

На захтев лица које учини вероватним могућност настанка штете због неовлашћеног прибављања, откривања или коришћења пословне тајне од стране другог лица, као и постојање оправдане сумње да ће докази о томе бити уништени или да ће их касније бити немогуће прибавити, суд може да приступи обезбеђењу доказа без претходног обавештавања или саслушања лица од кога се докази прикупљају.

Обезбеђењем доказа у смислу става 1. овог члана сматра се претрес просторија, возила, књига, докумената, база података и сл., заплена предмета и докумената, блокада банкарских рачуна, одузимање готовог новца и хартија од вредности, испитивање сведока и вештака, као и предузимање других мера у складу са прописом којим се уређује извршни поступак.

Лицу од кога се докази прикупљају, судско решење о одређивању обезбеђења доказа уручује се у тренутку прикупљања доказа, а одсутном лицу чим то постане могуће.

На поступак по захтеву из става 1. овог члана примењују се одредбе закона којим се уређује извршни поступак.

Члан 15.

Привремене мере из члана 13. овог закона и обезбеђење доказа из члана 14. овог закона, могу се тражити и пре подношења тужбе због повреде пословне тајне, под условом да се тужба поднесе у року од 30 дана од дана доношења решења о одређивању привремене мере, односно решења о одређивању обезбеђења доказа.

Жалба против решења којим је суд одредио привремену меру из члана 13. овог закона или обезбеђење доказа из члана 14. овог закона не одлаже извршење решења.

Средство обезбеђења

Члан 16.

На захтев лица против кога је поднета тужба због повреде пословне тајне или покренут поступак за одређивање привремене мере, односно за обезбеђење доказа, суд може на терет тужиоца да одреди одговарајући новчани износ као средство обезбеђења у случају неоснованости захтева.

Обавеза пружања информација

Члан 17.

Суд може наредити лицу које је извршило повреду пословне тајне да пружи информацију о трећим лицима која су учествовала у повреди пословне тајне и њиховим дистрибутивним каналима.

Лице из става 1. овог члана које не изврши обавезу пружања информације одговара за штету која из тога произађе.

V. ОЧУВАЊЕ ТАЈНОСТИ

Члан 18.

Судови и други надлежни органи дужни су да предузимају одговарајуће мере ради очувања тајности неоткривених информација заштићених у складу са одредбама овог закона и другим прописима којима је уређена заштита тајности судског поступка.

VI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Привредни преступ

Члан 19.

Казниће се за привредни преступ новчаном казном у износу од 100.000 до 3.000.000 динара привредно друштво, или друго правно лице које на начин из члана 8. став 1. и члана 9. став 1. овог закона повреди пословну тајну.

За радње из става 1. овог члана казниће се за привредни преступ новчаном казном у износу од 50.000 до 200.000 динара одговорно лице у привредном друштву или другом правном лицу.

Предмети извршења привредног преступа и предмети који су били употребљени за извршење привредног преступа из става 1. овог члана биће одузети, а предмети извршења привредног преступа биће и уништени.

Предметима извршења привредног преступа сматрају се документа односно материјали у којима су садржане информације које представљају пословну тајну, ако је те информације могуће, посредно или непосредно, видети или преносити.

Пресуда којом је учиниоцу изречена казна за привредни преступ из става 1. овог члана јавно се објављује.

VII. ЗАВРШНА ОДРЕДБЕ

Члан 20.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредби члана 97. став 1. тачка 7. Устава Републике Србије, на основу које Република Србија уређује и обезбеђује својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Неопходност законског уређивања заштите пословне тајне произилази из одредбе чл. 39. Споразума о трговинским аспектима права интелектуалне својине (у даљем тексту: ТРИПС споразум) и одредаба Париске конвенције о заштити индустријске својине (чл. 10*bis*). Сагласно члану 1.2 ТРИПС споразума, пословна тајна спада у категорију права интелектуалне својине, а чланом 39. ТРИПС споразума прописано је да су државе чланице у обавези да у циљу обезбеђења ефикасне заштите од нелојалне конкуренције у смислу члана 10*bis* Париске конвенције, у својим националним законодавствима предвиде правна средства за заштиту пословне тајне.

Пословна тајна, у најширем смислу је било која поверљива информација која има комерцијалну вредност због тога што представља тајну, а која неком физичком или правном лицу обезбеђује предност у односу на конкуренцију и за коју лице које је поседује предузима разумне мере за очување тајности. Тако пословном тајном могу да се штите различите врсте информација као што су нпр. процес производње, резултати испитивања тржишта, профили потрошача, финансијски подаци, планови пословања, спискови добављача и клијената, ценовници, пословне стратегије, рекламне стратегије, дизајни, цртежи, архитектонски пројекти, грађевински нацрти и сл. Такође, уговори о раду и о лиценци пословне тајне по правилу укључују обавезу чувања тајности (тзв. *non-disclosure agreements*). Поред тога, и све креативне творевине које се штите правима интелектуалне својине могу у себи да садрже и пословну тајну која има комерцијалну вредност и која као таква треба да буде заштићена од свих аката нелојалне конкуренције. Исто тако, и неоткривени подаци о тестовима и резултатима испитивања представљају посебну врсту тајних података које лице које их по закону контролише мора да открије приликом подношења надлежном државном органу захтева за издавање одобрења за стављање у промет лекова, односно медицинских средстава или пољопривредних хемијских производа који користе нова хемијска једињења.

Циљ заштите пословне тајне је, поред одржавања етичких пословних стандарда, пре свега заштита од нелојалне конкуренције чиме се охрабрују истраживачке активности и иновативност. У технолошким индустријама, пословна тајна је посебно корисна да се заштити патентабилни проналазак у току поступка подношења пријаве патента, као и подаци које патент не покрива, или који не могу да буду патентирани (нпр. листе пословних партнера и клијената, пословне стратегије, стратегије рекламне кампање, и сл.).

Смисао заштите пословне тајне од радњи нелојалне конкуренције је да се правно санкционише сваки акт незаконитог откривања, стицања или коришћења од стране трећих лица, поверљивих информација које законито контролише физичко или правно лице, на начин који је супротан закону и добрим пословним обичајима. Основни предуслови за обезбеђивање оваквог вида заштите неке поверљиве информације су: да се ради о информацији чије би саопштавање трећем лицу могло нанети штету лицу у чијем је законитом посебу (држаоцу пословне тајне); да та информација представља тајну која као

целина или у прецизном облику и скупу својих компоненти, није опште позната или лако доступна лицима у круговима који се уобичајено баве том врстом информација; да има комерцијалну вредност зато што је тајна и да је од стране њеног држаоца заштићена одговарајућим мерама у циљу очувања њене тајности.

У нашем правном систему пословна тајна законски је уређена посебним прописима и то: Законом о привредним друштвима („Сл. гласник РС”, бр. 36/2011), Законом о лековима и медицинским средствима („Сл. гласник РС”, бр. 30/2010), Законом о средствима за заштиту биља („Сл. гласник РС”, бр. 41/2009) и Законом о трговини („Сл. гласник РС”, бр. 53/2010). Проблематика пословне тајне коју наведени закони третирају односи се на одређене посебне области у којима постоји потреба заштите поверљивих података, тако да наведени закони третирају питање пословне тајне и уређују дужност чувања пословне тајне у складу са конкретним предметом законског регулисања.

Међутим, будући да поверљиве информације за које постоји потреба заштите од аката нелојалне конкуренције могу бити саставни део најширег спектра активности како у области привредног пословања, тако и у области науке и технологије, неопходно је једним општим законом уредити појам пословне тајне, као и опште услове под којима се нека поверљива информација може сматрати пословном тајном. На тај начин обезбеђује се правни основ за поступање свих државних органа надлежних за предузимање одговарајућих грађанско-правних, прекршајних и кривичних мера ради заштите пословне тајне од свих аката нелојалне конкуренције.

Предложеним Законом о пословној тајни даје се дефиниција пословне тајне, тј. прецизира се које информације и под којим условима уживају заштиту као пословна тајна. Такође, уређује се под којим условима се прибављање, коришћење и откривање информације које представља пословну тајну сматра законитим, а под којим условима се сматра незаконитим. Одредбе садржане у предложеном закону представљају правни основ за грађанско-правну заштиту у случају повреде пословне тајне. Такође, предлаже се да повреда пословне тајне буде санкционисана као привредни преступ, ако је учињена од стране привредног друштва, односно одговорног лица у привредном друштву.

За разлику од других права индустријске својине где се подразумева испуњавање одређених формалности да би се обезбедила заштита, заштита податка путем пословне тајне не захтева никакву формалну регистрацију тих података. Због тога заштита пословне тајне не подразумева вођење управног поступка којим би се пословна тајна установила.

У изради предложеног закона предлагач се руководио пре свега захтевима из ТРИПС споразума, али и решењима садржаним у законима Француске, Немачке, Чешке, Пољске, Велике Британије, САД-а. У зависности од правног система, модалитети заштите пословне тајне у различитим законодавствима су следећи: заштита пословне тајне у оквиру општег концепта заштите од нелојалне конкуренције (Немачка, Пољска, Шпанија, Француска), заштита пословне тајне у оквиру прописа којима се уређује заштита интелектуалне својине (Италија), заштита пословне тајне посебним прописом (САД – Uniform Trade Secret Act). Без обзира о ком модалитету се ради, сва наведена законодавства су уједначена по питању дефиниције пословне тајне, услова за заштиту пословне тајне, као и радњи које се сматрају недозвољеним.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ РЕШЕЊА

Члан 1. У овом члану дефинише се предмет законског регулисања, као и појам информације које се штите као пословна тајна. Информације које се

потенцијално могу штитити пословном тајном подразумевају широк спектар најразличитијих информација, као што су нпр. финансијски, пословни, научни, технички, економски подаци, процеси производње, резултати истраживања тржишта, профили потрошача, спискови добављача и клијената, ценовници, планови пословања, пословне стратегије, рекламне стратегије, маркетиншки планови, цртежи пројекти и сл. Набрајање информација које могу представљати послову тајну које је дато у овом ставу није исцрпно већ је дато само примера ради. За разлику од других права индустријске својине где се подразумева испуњавање одређених формалности да би се обезбедила заштита, заштита податка путем пословне тајне не захтева никакву формалну регистрацију тих података.

Члан 2. Одредба става 1. вог члана представља деклараторну норму којом је извршено усклађивање са обавезом из члана 39.2 ТРИПС споразума, при чему је посебно наглашена примена националног третмана.

Ставом 2. прописано је да је лице које на основу закона контролише коришћење пословне тајне држалац пословне тајне. На тај начин јасно је дефинисано да пословна тајна нема својински карактер.

Концепт према коме пословна тајна нема својински карактер заснива се на принципу поверљивости и на спречавању нелојалне конкуренције. Овај концепт је прихваћен у већини земаља континенталног правног система. Суштина оваквог концепта је да лице које је на законит начин прибавило информацију која представља пословну тајну и у чијем је законитом поседу таква информација, нема искључиво право да користи, нити да забрани трећим лицима да прибаве, користе или открију информацију која представља пословну тајну. Као законити држалац, он има право да пренесе право коришћења пословне тајне на друго лице (нпр. уговором о лиценци), као и да спречи незаконито прибављање информације која представља пословну тајну од стране трећих лица.

Принцип поверљивости је заснован не на својинском карактеру пословне тајне, већ на односу поверења између страна. Другим речима, све док је тај однос заснован на поверењу, тај податак заслужује заштиту од неовлашћене употребе. Такође, и сам институт нелојалне конкуренције усмерен је првенствено на очување пословне етике и морала и бави се пре свега пословним понашањем између конкурената на тржишту. Схватање да пословна тајна нема својински карактер преовлађује у европском праву, а имплицитно произилази и из одредби ТРИПС споразума који прописује обавезу заштите пословне тајне кроз правила о спречавању нелојалне конкуренције.

Члан 3. Овим чланом уређено је који подаци се не сматрају пословном тајном. Реч је о подацима који су означени као пословна тајна ради прикривања кривичног дела, прекорачења овлашћења или злоупотребе службеног положаја или другог незаконитог акта или поступања домаћег или страног физичког и правног лица. Такође, као пословна тајна не могу да буду заштићене оне информације за које је посебним законима прописано да не могу представљати пословну тајну.

Члан 4. Ставом 1. овог члана дата је дефиниција пословне тајне, у складу са стандардима које прописује члан 39.2 ТРИПС споразума. Сама чињеница да је нека информација означена као поверљива не подразумева аутоматски да ће она бити третирана као пословна тајна у смислу овог закона. Основни предуслов да би се један податак сматрао пословном тајном је да се ради о таквом податку чије би саопштавање трећем лицу могло нанети држаоцу пословне тајне. Суштински елементи неопходни за заштиту су тајност, комерцијална вредност и одговарајуће мере које држалац пословне тајне

предузима ради очувања њене тајности. Наведени услови морају да буду кумулативно испуњени и пословна тајна у суштини представља тајни, комерцијално вредни податак, за који је лице које законито контролише тај податак (држалац) предузео одговарајуће мере да заштити његову тајност.

Спектар информација које се могу сматрати пословном тајном и за које постоји заштита од аката нелојалне конкуренције је практично неисцрпан и оне се могу наћи у различитим областима привреде, науке, технологије и пословних односа уопште. Због тога, се заштита таквих информација од аката нелојалне конкуренције не може унапред предвидети посебним законима, те је нужно прописати опште услове који ће у сваком конкретном случају бити узети у обзир у случају евентуалне повреде дужности чувања пословне тајне. Стога је смисао ове одредбе да се пропишу општи услови под којима ће се нека поверљива информација третирати као пословна тајна, иако као таква није проглашена неким посебним законом, другим прописом или актом правног лица.

Да би се једна информација сматрала пословном тајном она мора бити поверљива или тајна у смислу да није опште позната и доступна трећим лицима. Тајност у смислу одредаба овог закона подразумева објективне стандарде тајности. Општепознате или одмах утврдиве информације не могу се заштитити пословном тајном, а чак и информације које се тешко сазнају могу изгубити заштиту ако лице које их контролише не предузме одговарајуће мере предострожности да сачува њихову поверљивост или тајност. Да би се једна информација сматрала пословном тајном не захтева се апсолутна тајност, већ је битно да та информација није општепозната или доступна релевантним круговима јавности. Тако на пример, могуће је одређену информацију саопштити другим лицима а да се притом не угрози њен статус пословне тајне, под условом да су лица којима је откривена обавезана одређеним правним средствима да је не откривају (нпр. уговором, одредбама о чувању пословне тајне и сл.).

Информација сама по себи не представља пословну тајну уколико нема комерцијалну вредност. Због тога комерцијална вредност информације представља један од суштинских елемената неопходних за заштиту поверљивости такве информације. Информација ће имати комерцијалну вредност због које ће се сматрати пословном тајном уколико њеном држаоцу, тј. лицу које је законито контролише даје предност у односу на конкуренцију. Ова чињеница се утврђује у сваком конкретном случају од стране суда у поступку по тужби због повреде пословне тајне.

Да би се поверљива информација могла третирати као пословна тајна, неопходно је да је њен држалац предузео одређене мере заштите за очување њене тајности које су у складу са законом, пословном политиком, уговорним обавезама или одговарајућим стандардима. Од околности сваког конкретног случаја, а пре свега од значаја и вредности саме информације зависи које ће конкретне мере држалац поверљиве информације предузети да би је одржао у тајности. Неке од најчешћих мера које се уобичајено предузимају ради очувања тајности поверљивих информација су: са поверљивом информацијом треба да буду упозната само она лица којима је то неопходно да би могли да обављају своје радне задатке; свима који су упознати са поверљивом информацијом мора да буде јасно стављено до знања да је реч о поверљивим или тајним информацијама; треба потписати уговоре о поверљивости података или неоткривању поверљивих информација са свима који потенцијално могу да виде или приме информације које се третирају као пословна тајна, укључујући запослене, пословне партнере, спољне сараднике, консултанте; поверљиве документе треба обележити ознаком „поверљиво”; приступ просторијама или

фајловима у којима се налазе поверљиве информације треба на одговарајући начин ограничити.

Одредбом става 2. овог члана прописано је које се информације сматрају пословном тајном по самом закону. У ову категорију информација спадају подаци о тестовима или други подаци чије стварање захтева значајан напор, који се подносе државним органима ради добијања дозволе за стављање у промет лекова односно медицинских средстава, или пољопривредних хемијских производа који користе нова хемијска једињења, као и ради добијања аката којима се дозвољава стављање у промет биоцидних производа. Такође, одређени подаци могу бити проглашени пословним тајном и посебним законом, другим прописом или актом правног лица, те и такви подаци уживају заштиту на основу одредаба Закона о пословној тајни.

Одредба става 3. овог члана представља упућујућу норму у односу на посебне законе којима се ближе уређују услови и поступак за стављање у промет лекова и медицинских средстава, регистрација, контрола, промет, увоз и примена средстава за заштиту биља у пољопривреди и шумарству, односно услови и поступци за стављање у промет биоцидних производа. Реч је о Закону о лековима и медицинским средствима („Сл. гласник РС”, бр. 30/2010), Закону о средствима за заштиту биља („Сл. гласник РС”, бр. 41/2009), Закону о хемикалијама („Сл. гласник РС”, бр. 36/2009) и Закону о биоцидним производима („Сл. гласник РС”, бр. 36/2009).

Одредбом става 4. овог члана прописано је да се пословна тајна која садржи податак од интереса за Републику Србију сматра тајним податком и штити се по одредбама Закона о тајности података.

Члан 5. Овом одредбом ближе је уређен општи принцип према коме се одрђују мере заштите пословне тајне. Које мере ће у конкретном случају држалац поверљиве информације предузети да би је одржао у тајности, зависи од околности сваког конкретног случаја, а пре свега од значаја и вредности саме информације. У сваком конкретном случају мера заштите пословне тајне одређује се у складу са проценом ризика од незаконитог прибављања, коришћења и откривања информације која представља пословну тајну.

Члан 6. Овим чланом уређено је трајање заштите пословне тајне. Сходно самој дефиницији пословне тајне, заштита информација које се сматрају пословном тајном траје све док су те информације чуване као поверљиве.

Члан 7. Овом одредбом уређено је које радње се сматрају законитим прибављањем, коришћењем и откривањем информације која представља пословну тајну.

Одредбом става 1. овог члана изричито се прописује могућност преношења права коришћења пословне тајне на друго лице (нпр. уговором о лиценци). Битно је да је у питању податак који испуњава услов за заштиту пословном тајном, у складу са одредбом члана 4. овог закона.

Будући да пословна тајна нема својински карактер, то ни њен држалац нема искључиво право да користи, нити да забрани трећим лицима да прибаве, користе или открију информацију која представља пословну тајну. Другим речима, ако је информација која представља пословну тајну прибављена, или се користи односно открива на начин који није супротан закону, односно dobrим пословним обичајима, онда за њено коришћење или било какво друго располагање није потребна изричита или прећутна сагласност претходног држаоца пословне тајне, а такво коришћење пословне тајне се сматра законитим. Који су начини прибављања, коришћења, односно откривања

пословне тајне у складу са добрим пословним обичајима, фактичко је питање на које одговор даје суд у сваком конкретном случају водећи рачуна о правилима за спречавање нелојалне конкуренције и изграђеној судској пракси у тој области.

Ставом 3. пребачен је терет доказивања у спору због повреде пословне тајне на лице које се позива да није повредило пословну тајну зато што је прибавило информацију која представља пословну тајну на начин који није супротан добрим пословним обичајима.

Члан 8. Овим чланом разрађена је обавеза која проистиче из члана 39.1 ТРИПС споразума, односно да се пословна тајна штити кроз правила о сузбијању нелојалне конкуренције, како је предвиђено одредбом члана 10*bis* Париске конвенције о индустријској својини.

Ставом 1. овог члана предвиђено је шта се сматра делом нелојалне конкуренције у односу на члан 39.2 ТРИПСa, а ставом 3. шта се сматра делом нелојалне конкуренције у односу на члан 39.3 ТРИПСa.

Одредба става 1. овог члана директно се односи на међусобне конкуренте на тржишту. Услови који су наведени у овом ставу морају да буду испуњени кумулативно, односно да би се одређено понашање сматрало делом нелојалне конкуренције потребно је да је откривен податак који представља пословну тајну, да је откривање тајних података извршено супротно вољи лица које законито контролише те податке, и да је откривање или прибављање тајних података учињено на начин који је супротан закону и добрим пословним обичајима. Имајући у виду да наведени услови морају да буду испуњени кумулативно, јасно је да апсолутна заштита од неовлашћеног прибављања, коришћења и откривања информације која представља пословну тајну не постоји. То значи да држалац пословне тајне нема искључиво право да користи информацију која представља пословну тајну, нити да забрани трећим лицима да је прибаве или користе. Оно што држалац пословне тајне може да учини је да спречи прибављање информације која представља пословну тајну од стране трећих лица на начин супротан добрим пословним обичајима, и коришћење тако прибављене информације.

У ставу 2. дефинисано је шта се сматра начином супротном добрим пословним обичајима, који је као правни стандард наведен у члану 39.2 ТРИПС споразума, а детаљније прописан у фусноти 14. овог споразума, и наведене радње су неке од радњи које могу бити од стране суда квалификоване као начин понашања супротан добрим пословним обичајима. Набрајање у овом члану није исцрпно, већ да је дато примера ради.

Члан 9. Овом одредбом уређена је заштита посебне категорије информација чија специфичност се огледа у томе што се ради о подацима које по закону лице које их контролише мора да открије приликом подношења надлежном државном органу захтева за добијање дозволе за стављање у промет лекова, односно медицинских средстава који користе нова хемијска једињења, пољопривредних хемијских производа који користе нова хемијска једињења, или органу надлежном за доношење аката којима се дозвољава стављање у промет биоцидних производа. Сагласно ставу 1. овог члана свака радња која се састоји, или за последицу има употребу противну добрим пословним обичајима или откривање ових информација сматра се делом нелојалне конкуренције. Чланом 39.3. ТРИПС споразума прописана је обавеза за државе чланице да у погледу података о тестовима и другим подацима који се подносе државном органу за одобравање пуштања у промет фармацеутских производа или пољопривредних хемијских производа који користе нова хемијска једињења обезбеде заштиту не само од оних радњи које за последицу

имају њихово откривање јавности, већ и заштиту од непоштене комерцијалне употребе. Ова заштита по правилу подразумева да орган надлежан за издавање дозволе за стављање у промет лекова, односно медицинских средстава који користе нова хемијска једињења, или пољопривредних хемијских производа који користе нова хемијска једињења у поступку издавања ове дозволе не сме да користи податке о тестовима и резултатима испитивања које је доставио први подносилац захтева, и то у одређеном року од дана подношења првог захтева за стављање у промет лека, односно медицинског средства који користи нова хемијска једињења или пољопривредног хемијског производа који користи нова хемијска једињења.

Суштински разлог за посебно уређивање заштите наведених података лежи у чињеници да се ради о веома вредним подацима који су резултат значајних напора и финансијских улагања у развој нових фармацеутских и пољопривредних хемијских производа који користе нова хемијска једињења. Откривање ових података обезбедило би сваком каснијем подносиоцу захтева за стављање лека у промет неосновану економску предност приликом добијања дозволе за стављање лека у промет омогућавајући му да избегне трошкове тестирања за сопствене производе, што би уједно довело до обесхрабривања лица која развијају нове фармацеутске производе и пољопривредне хемијске производе. Дакле, може се рећи да овај вид заштите не произилази само из одредаба које прописује ТРИПС споразум, већ је истовремено неопходност коју намеће јавни интерес и политика јавног здравља. Систем заштите података из става 1. овог члана ближе је регулисан посебним законима, и ова одредба представља само општу норму која систем заштите прописан посебним законима подводи под систем заштите од нелојалне конкуренције. Посебни закони у наведеном смислу су: Закон о лековима и медицинским средствима, Закон о средствима за заштиту биља, Закон о средствима за заштиту биља, Закон о хемикалијама и Закон о биоцидним производима.

Ставом 2. овог члана прописано је под којим условима се изузетно могу откривати подаци о тестовима и и други подаци који су поднети органу надлежном за издавање дозволе за стављање у промет лекова, односно медицинских средстава који користе нова хемијска једињења, органу надлежном за регистравање пољопривредних хемијских производа који користе нова хемијска једињења, или органу надлежном за доношење аката којима се дозвољава стављање у промет биоцидних производа. Ова одредба је у складу са чланом 39.3. ТРИПС споразума који изричито предвиђа да ће се делом нелојалне конкуренције сматрати свака радња предузета у оквиру индустријских или комерцијалних активности која се састоји или за последицу има непоштenu комерцијалну употребу или откривање података о тестовима и резултатима испитивања и других података који су поднети органу надлежном за издавање дозволе за стављање у промет лекова, односно медицинских средстава или пољопривредних хемијских производа који користе нова хемијска једињења, изузев када је то неопходно да би се заштитила јавност, или када су предузете мере да се осигура заштита тих података од непоштене комерцијалне употребе.

Будући да се ради о подацима који по закону морају бити откривени приликом подношења надлежном државном органу захтева за добијање дозволе за стављање у промет лекова, односно медицинских средстава, пољопривредних хемијских производа који користе нова хемијска једињења, као и биоцидних производа, овом одредбом се прецизира да ову околност утврђује орган надлежан за издавање одговарајуће дозволе, сагласно одговарајућим посебним законима и то: Закону о средствима за заштиту биља,

Закону о средствима за заштиту биља („Сл. гласник РС”, бр. 41/2009), Закону о хемикалијама („Сл. гласник РС”, бр. 36/2009) и Закону о биоцидним производима („Сл. гласник РС”, бр. 36/2009). Такође, овом одредбом је прописано да наведени подаци могу бити откривени и уколико државни орган надлежан за остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја утврди да је такво откривање неопходно за заштиту јавности. Овакво решење је у складу са одредбом члана 9. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја којом је прописано искључење и ограничење слободног приступа информацијама од јавног значаја уколико се ради о информацији за коју је прописима одређено да се чува као пословна тајна, под условом да би због њеног одавања могле наступити тешке правне или друге последице по интересе заштићене законом који претежу над интересом за приступ информацији. Према наведеном закону, за остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја надлежан је Повереник за информације од јавног значаја као самостални државни орган.

Члан 10. Овај члан прописује обавезу која проистиче из члана 39.2 ТРИПС споразума, уз наглашавање националног третмана. Суштина ове одредбе је да се пружа могућност држаоцу пословне тајне да спречи прибављање, откривање и коришћење информације која представља пословну тајну на начин супротан закону и добрим пословним обичајима. Та могућност се реализује у складу са одредбама овог закона и подразумева да држалац пословне тајне није дао никакву изричиту или прећутну сагласност трећем лицу. У случају спора, терет доказивања евентуалног постојања сагласности држаоца пословне тајне био би на лицу које се на ту сагласност позива, тј. на туженом.

Став 2. даје експлицитну дефиницију шта се сматра повредом пословне тајне.

Ставом 3. изричито је прописано да се повредом пословне тајне неће сматрати уколико је саопштавање информације која представља пословну тајну учињено надлежним органима или јавности искључиво у циљу указивања на постојање дела кажњивог законом.

Члан 11. Овим чланом прописана је грађанско-правна заштита пословне тајне, односно тужбени захтеви који се у тужби могу навести. Чињеница да је неки податак означен као пословна тајна није довољна да би се откривање тог податка сматрало повредом пословне тајне. Због тога, суд треба у сваком конкретном случају, пре доношења одлуке, узимајући у обзир све околности случаја, а нарочито тежину повреде и начин прибављања, откривања, односно коришћења информације која представља пословну тајну, да утврди да је повређена пословна тајна, односно да тајни подаци испуњавају кумулативни услов из члана 4. овог закона, и да су прибављени, откривени, односно коришћени на начин супротан закону и добрим пословним обичајима.

У складу са уобичајеним стандардом за случајеве повреде права интелектуалне својине, ставом 3. прописана је хитност овог поступка.

Члан 12. Овим чланом прописан је објективни и субјективни рок за подношење тужбе због повреде пословне тајне. За разлику од субјективног рока који је прописан за случај повреде других права интелектуалне својине и који износи 3 године, за повреду пословне тајне прописује се субјективни рок од 6 месеци. Овај рок је прописан с обзиром на значај чувања пословне тајне, односно штетних последица које могу наступити због њене повреде. Прописивањем краћег субјективног рока за подношење тужбе због повреде пословне тајне, држалац података који представљају пословну тајну ставља се у позицију да континуирано контролише коришћење информације која представља пословну тајну и води рачуна о њеном чувању као поверљивој

информацији. Објективни рок за подношење тужбе због повреде пословне тајне је 3 године.

Чл. 13 – 17. Предложеним одредбама прописују се одређена посебна овлашћења суда у поступцима по тужби због повреде пословне тајне. Ове одредбе су у складу са делом III ТРИПС споразума (чл. 50.). Мерама које су прописане овим одредбама обезбеђује се ефикасна заштита у случају повреде пословне тајне.

Чланом 13. прописано је овлашћење суда да у одређеним случајевима одреди привремену меру одузимања или искључења из промета предмета којима се врши повреда, средстава за производњу тих предмета, као и меру забране настављања започетих радњи којима се врши и којима би се могла извршити повреда.

Мером која је регулисана предложеним чланом 14. омогућава се обезбеђење доказа за које постоји могућност да буду уништени или које је касније немогуће прибавити. Овим чланом је прецизирано које се радње сматрају обезбеђењем доказа.

Чланом 15. прописује се рок у коме се након доношења решења о одређивању привремене мере, односно решења о одређивању обезбеђења доказа, најкасније може поднети тужба због повреде пословне тајне. Овај рок износи 30 дана од дана доношења решења о одређивању привремене мере и усаглашен је са захтевима ТРИПС споразума у коме је прописано да овај рок не сме износити мање од 30 дана.

Чланом 16. прописује се могућност да суд, на захтев туженог, одреди одговарајући новчани износ као средство обезбеђења у случају неоснованости тужбеног захтева.

Поред лица које је извршило повреду пословне тајне, могуће је да су још нека трећа лица, често посредством својих дистрибутивних канала учествовала у повреди права, а добијање информација о тим лицима је у интересу спречавања даље повреде права. У том смислу, одредба члана 17. даје овлашћење суду да нареди лицу које је извршило повреду права да пружи информације о свим трећим лицима која су заједно са њим учествовала у повреди права, као и о њиховим дистрибутивним каналима.

Члан 18.

Судови и други надлежни органи дужни су да чувају тајност неоткривених података заштићених у складу са одредбама овог закона.

Чл. 19. Овом одредбом се прописује да повреда пословне тајне буде санкционисана као привредни преступи, ако ове радње учини привредно друштво, односно одговорно лице у привредном друштву. Висине казни за привредни преступ одређене су у оквирима прописаним Законом о привредним преступима.

Члан 20. Овом одредбом прописано је ступање на снагу овог закона.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна додатна средства из буџета Републике Србије.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Доношење овог закона по хитном поступку, предлаже се ради испуњења међународних обавеза и усклађивања прописа са прописима Европске уније.

